

Ivana Jana Cvirn
Dričanje

Minilo je že več kot trideset let, kar sem se po dolgem času z možem peljala na obisk k mojim domačim. Za spremembo tokrat iz Begunj proti Tržiču. »Pod gorami«, tako pravijo domačini relaciji Tržič - Begunje. Cesta je speljana po pobočju gore Dobrče. Dolgo že nisva videla teh krajev. Pozabila sem že, kako lep je razgled po pokrajini daleč spodaj, a želela sem videti še nekaj drugega, cerkvico sv. Neže. Vozila sva se po tisti ozki ovinkasti cesti in nazadnje bi cerkvico skoraj zgrešila. V mojem spominu iz otroštva je bila cerkev sv. Neže malo večja zidana kapelica z zvonikom, zelo stara in poškodovana. Zagledala pa sem pravo malo cerkev, ki je obnovljena ponosno stala na svojem starem mestu. Kar žal mi je bilo, da se spet nisva ustavila in tudi pri gostilni ne. Postala sem žalostna, imela sem občutek, da za seboj puščam del otroštva.

Cesta se je pričela ovinkasto spuščati proti Bistrici pri Tržiču. Ob vožnji po klancih navzdol se je moje razpoloženje spremenilo. V meni so se prebudili občutki napetega otroškega pričakovanja, veselja, vznemirjenja in strahu. Spomini. Po teh klancih smo se pozimi, če je bilo dovolj snega, sankali-dričali po domače. Takrat je bila makadamska cesta, danes pa se voziva po asfaltu in tudi ovinki niso tako strašni.

Tisti dan sva v domači kuhinji z očetom obujala spomine na zimske dogodivščine in na zabavne trenutke preživete na snegu. Za vse to je bila gotovo kriva vožnja mimo cerkvice sv. Neže.

»Tržičan so se dričal že od pamtiveka«, je povedal naš ata. V svojem dolgem življenju je dobro spoznal družabno življenje Tržičanov, njihove navade in običaje, posebno v času med obema svetovnjima vojnama. Pripovedoval je, da so bile takrat zime zelo mrzle in bogate s snegom, na veselje otrok. Odraslim pa je povzročala skrbi in težave, a so včasih tudi oni našli čas za sprostitev in zabavo po težkem delu v tovarni. Sobotne in nedeljske zimske popoldneve so največkrat namenili prijetnemu družinskemu sprehodu po zasneženi okolici. Veliko staršev se je z otroki odpravilo na dričanje in to ne samo na hrib za hišo, ampak so odšli do bližnjih hribovskih vasi v Lom, ali k Sveti Ani - Podljubelj ali k sv. Neži - Brezje pri Tržiču in še kam. Hodili so tudi po dve uri ali več, saj so bile poti le malo splužene, dobre pa za dričanje. Ob klepetu je čas hitro minil. Še preden so upehani prišli do vrha sankiške poti, so s prijatelji že obdelali razne probleme in pokritizirali režim. Ob vicih so se veselo nasmejali. Dričanje je bil način sproščanja, oblika razvedrila, zabave in medsebojnega druženja, da so lažje pozabili na vsakdanje skrbi. Odrasli ga niso imeli za šport. Pravi športni sankarji so bili namreč vključeni v sankiško sekcijo pri Športnem klubu Tržič, ustanovljenem leta 1923, je oče še dodal k svoji pripovedi.

Mama je rahlo jezna pripomnila, da ni rada hodila z njimi, ker so ženske vso pot samo opravljale in vpile nad otroki. Njo je skrbelo za družino, ki se je do druge svetovne vojne hitro povečevala.

Moji spomini pa so se vrnili k zimi leta 1955/56, ko je zapadlo veliko snega. Stanovalci so ga morali kidati tudi s streh. Stara sem bila devet let in nekatere dogodke, ki so se me takrat čustveno dotaknili, sem si dobro zapomnila.

Bilo je mrzlo nedeljsko popoldne. S starši in sestro sem odhajala na dričanje k sv. Neži. Tokrat nisem rada šla. Predolgo bi hodila, rajši bi se igrala na snegu z drugimi otroki. Toda mama je vztrajala in smo odšli. Starejši sestri sem jezna pomagala vleči sanke. Te so bile zelo stare, dolge in nerodne. Na njih so lahko sedeli štirje otroci, prvi spredaj v luknji. Ozki dolgi leseni remelci so bili zabiti z žebli, ki so bili že močno rjasti. Pogosto sem sitnarila, naj bi kupili nove sanke, a mi je ata odgovoril, da denarja nimamo za te reči. Tega takrat nisem razumela. Nevoščljivo sem gledala otroke, ki so sedeli na mehkem, z gurtnami spletenim sedežem na svojih sankah.

Od doma do Bistrice se mi je zasnežena pot zdela še enkrat daljša. Sneg je škripal pod nogami. Pri odcepu za sv. Nežo smo se pridružili ostalim sankočem. Bila sem majhna za svoja leta in klanci speljani do vrha so se mi zdeli še bolj strmi kot so bili v resnici. Cesto je obdajal smrekov gozd in visoki kupi spluženega snega so ležali ob robu. Po snegu sem težko hodila, zato sva z mamo šli počasi. Ata, ki si je medtem že našel družbo, je s sankami odšel naprej. V gostilni blizu cerkve naju bo čakal z vročim čajem. Tudi sestra je šla po svoje. Ostali sva sami, zato sva se za družbo priključili drugim staršem z otroki. Otroci smo se veselili dričanja nazaj v dolino, saj bi šlo hitro »kot veter«. In na vrhu pri gostilni smo želeli postaviti sneženega moža.

Počasi smo le prisopihali do zadnjega klanca. Takrat pa je izza ostrega ovinka pridvelo proti nam nekaj temnega, kričečega. Naenkrat sem bila do vratu zakopana v snegu. Iz snega me je hitro rešila mama, ki je bila ravno tako vsa zasnežena. Prestrašeno in objokano me je tolažila. Povedala mi je, da me je še pravi čas potegnila k sebi in z menoj skočila v globok sneg. Brez opozorilnega vpitja že pred ovinkom sta z veliko brzino pripeljala dva sankoča in bi se skoraj zaletela v nas, če se ne bi hitro umaknili. K sreči nismo bili poškodovani. Odrasli so bili jezni in slabe volje, otroci preplašeni, vsi pa premočeni. V strahu, da se ne bi prehladili, sva z mamo hitreje stopali dalje.

V gostilni sem utrujena, zavita v odejo, sedela na klopi in pila čaj z limono. Mama je naročila čaj z rumom, da si je pomirila živce, ata pa en šnopček. Seveda bi jaz rajši pila kokto. Ta je bila za mene najboljša pijača na svetu, a mama ni pustila, saj smo pregnjali prehlad. Poslušala sem klepetanje odraslih. Hudovali so se nad sankoča, ki se ne spuščajo v dolino po desni, pred ostrimi ovinki ne opozarjajo z glasnimi klici in mislijo, da so na dirkah. Kmalu sem zaspala. Starejšim otrokom iz naše skupinice je bilo brez igranja na snegu dolgčas in postajali so sitni. Ker so se medtem oblačila na peči posušila, so mame sklenile, da se počasi vsi odpravimo domov.

Posedli smo se na sanke. Sedela sem na sredini. Pred mano je na sankah sedel ata, da je med vožnjo lažje vižal in bremzal. Obute je imel gozdarje. Za mano se je usedla mama in me ovila s svojim debelim volnenim plaščem. Čeprav so bile sanke stare, so bile od dolgega dričanja dobro zbrušene. Vedno hitreje smo se spuščali po klancih navzdol. Hitra vožnja mi je bila všeč in počutila sem se varno. Pred ovinkom sem tudi sama kričala. Bližali smo se prvim bistriškimi hišam, ko sta naenkrat oba močno zabremzala in sanke so pričele zavijati po svoje v kup snega ob cesti. Radovedno sem strmela v velike sani, ki jih je vlekel konj in kar pozabila, da spet stojim v globokem snegu. To pot se nisem prestrašila, bila sem najmanj zasnežena, saj sta me zaščitila mamin plašč in atov hrbet. Potem me je ata do doma vozil na sankah. Malo so visele postrani, a je rekel, da bo šlo.

Ležala sem že v postelji, ko sem zaslišala ata, ki je razlagal, da pri dričanju sank sploh ni mogel obvladati. Gotovo so bile že prej napočene, pa tega ni opazil. Sedaj so te fuč in bo moral kupiti nove, ta stare bodo pa za v peč. Takrat sem na ves glas zavpila:

»Pa take z gurnami!«